

[Fr. Dalgaard.]

tidsbestemte Dommerhverv, saaledes i Rigsretten, hvor Landstingsmændene vælges for 4 Aar, Akkordretten, hvor Funktions-tiden er 3—4 Aar, den faste Voldgiftsret, hvor Valgperioden er 2 Aar. Den sidstnævnte Ret behandler jo meget store og betydningsfulde Spørgsmaal, der spænder over meget vidtstrakte Omraader og er afgørende for Tusinder af Medborgere i dette Land. Der er god Mening i, at en Ret som den her foreslaaede kan fornyes, selv om det vil ske langsomt, hvad jeg ikke har noget imod, men Grundlovsstridighed er det mig umuligt at se.

Nej, Spørgsmaalet for Dommerne er vist i Virkeligheden et helt andet. Det, der er Kærnepunktet i Sagen — og det er forstaaeligt —, er, at det maaske kan virke en Smule ubehageligt, som en Overgang, dette, at der bliver en særlig Ret over Dommerne. Det er, som sagt, menneskeligt, at Dommerne helst vil have det til at gaa som hidtil, hvor alt ordnes inden for deres egne Vægge; men derfor er det ikke sikkert, at det er den rette Ordning. Jeg vil gerne minde om en Udtalelse, Grundtvig kom med paa den grundlovgivende Rigsforsamling om Dommernes Uafhængighed og Uafsættelighed, det var nemlig et Spørgsmaal, der som adskillige af de andre var Genstand for store Debatter — jeg beder om den højtærede Formands Tilladelse til et Citat. Grundtvig siger:

„Hvad Dommernes Uafsættelighed angaar, da synes mig, at man i denne Sag har forvexlet to Ting, der ei bør sammenblandes, nemlig Retspleien og Domstolene i sig selv, og Dommernes Personer; thi saa vist som det er, at den Første bør gøres saa uafhængig som muligt, saa følger ikke deraf, at selve Dommernes Personer ogsaa skulle være saa selvstændige og sikre i denne Henseende som muligt, thi der kunde vel være en heel Deel i Landet, der vilde tabe ligesaameget derved i Sikkerhed, som Dommerne vandt. I den Henseende skal jeg bemærke, hvad der jo er øiensynligt, men dog sjældent er blevet bemærket, det er, at efter de nærværende Forhold ere Dommerne de Æneste i Landet, der have beholdt det store Privilegium at dømmes kun af deres Jævnlige; det er vist en stor Ulempe i Retspleien, men da den ei kan afhjælpes, uden at vor hele Retspleie kommer til at undergaae en Fornyelse efter den store Grundtætning, at det er Folkets Retsbevidsthed, Loven skal udvikle, og det, som Dommerne bør følge,

skal jeg her indskrænke mig til, blot at gjøre Indsigelse imod, at Dommerne efter Grundloven skulde have Uafsættelighed mere end alle de andre saakaldte Embedsmænd.“

Jeg for min Del lægger særlig Vægt paa den Del af Udtalelsen, der angaar Dommernes Privilegium, det, at de bliver dømt af deres „jævnlige“ som de eneste her i Landet. Mærkværdigvis taler Retsplejeudvalget om, at Dommerne vil faa en Undtagelsesstilling ved Indførelsen af Appelretten, skønt de her vil blive dømt af en Ret, hvis Flertal er Fagdommere, og skønt Dommerne nu og i Fremtiden er de eneste Embedsmænd, der kun kan afskediges ved Dom. Og hertil kommer saa efter Ændringerne, at de i sidste Instans bliver dømt helt ud af „jævnlige“ — stadig som et Privilegium. At der ved Bedømmelsen af Dommernes Forhold bliver Lejlighed til at gøre andre Synspunkter gældende end de rent fagmæssige, finder jeg godt og rigtigt, og dette rokker ikke ved det Fundament, hvorpaa Domstolenes Uafhængighed hviler og bør hvile: at Dommerne ikke kan afskediges af Administrationen, men kun ved en af en Domstol afsagt Dom. Thi denne Domstolenes Uafhængighed er, som jeg sagde før, et godt og rigtigt Princip, som ogsaa mit Parti altid har hyldet. Men Uafhængighed maa ikke forveksles med Enevælde, med Dommervælde og suveræn Foragt for andre Samfundsfaktorer.

Jeg har nu i store Træk beskæftiget mig med det foreliggende Lovforslag, hvis Principper og Udformning jeg paa mit Partis Vegne giver Tilslutning og anbefaler.

Baade de af Justitsministeren foreslaaede og bebudede Ændringer vil jo medføre visse Forandringer, og i det hele rejser der sig adskillige Spørgsmaal, jeg tænker bl. a. paa de af Professor Hurwitz fremsatte Tanker om en videre Adgang til Genoptagelse. Herom bliver der forhaabentlig Lejlighed til at tale i Udvalget.

Tilbage har jeg nogle Bemærkninger i Anledning af den Modtagelse og Behandling, Lovforslaget har faaet, navnlig fra de Herrer Dommers Side. Det forekommer mig nemlig, at adskilligt af det, der er sagt og skrevet fra den Side, giver Anledning til alvorlig Eftertanke. Det er ikke Lovforslaget selv, jeg tænker paa, men paa de mere almene Synspunkter og Meninger, der er kommet til Orde fra „vor tredie Statsmagt“ og navnlig fra dennes Førstemand, Højesteretspræsident, Dr. jur. Troels G. Jørgensen. Jeg skal ikke her komme meget ind paa selve Spørgsmaalet om Domstolenes Stilling i